

TÜRKİYE’NİN İRAK’IN KUZEYİNDE YER ALAN PKK UNSURLARINA YÖNELİK 2015-2020 YILLARI ARASINDA İCRA ETTİĞİ SINIR ÖTESİ OPERASYONLAR VE SINIR GÜVENLİĞİNE KATKISI

Miraç Onur ŞAHİN*

Öz

Bu çalışmada Türkiye’nin 2015-2020 yılları arasında Irak’ın kuzeyinde yer alan PKK unsurlarına yönelik icra ettiği operasyonlar ve bu operasyonların sınır güvenliğine olan katkısı incelenecektir. Devlet, kuruluş amacı itibarıyla varlığını korumak ve içinde yaşayan vatandaşların güvenliğini sağlamakla yükümlüdür. Bu sebeple gerek yurt içinde gerekse yurt dışında bazı önlemler alması gerekebilir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti de hem devletin bölünmez bütünlüğünü korumak hem de vatandaşlarının güvenliğini sağlamak amacıyla özellikle sınır hatlarında ülke güvenliğini tehlikeye atan terör unsurlarına karşı operasyonlar yürütmektedir. Operasyonlar uluslararası hukuk çerçevesinde düzenlenmekte olup, askeri operasyonun icra edildiği ve terörist unsurların yer aldığı ülkenin toprak bütünlüğüne saygı gösterilmektedir. Bu kapsamda 2015-2020 yılları arasında terör örgütüne katılım ve sınır bölgelerinde gerçekleştirdiği eylemler göz önüne alındığında Irak’ın kuzeyine düzenlenen askeri operasyonlar Türkiye’nin sınır güvenliğini sağlaması ve terörle mücadelede önemli bir yer tutmaktadır.

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Anahtar Kelimeler: Sınır Güvenliği, Sınır Ötesi Operasyon, Güvenlik, Savunma.

JEL Kodları: H56, K33, N40

Yazarın Notu: Bu çalışma bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır. Bu çalışmada etik kurul izni veya yasal/özel izin gerektirecek bir içerik bulunmamaktadır.

*İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler ve İstihbarat İncelemeleri Yüksek Lisans Öğrencisi, e-posta: monursahin@stu.aydin.edu.tr, ORCID: [0000-0001-5471-6926](https://orcid.org/0000-0001-5471-6926)

Türkiye's Cross-Border Operations Carried Out Between 2015-2020 Against the Terrorist Elements on the Northern Part of Iraq and the Contribution to the State Security

Abstract

The purpose of this study is to examine Türkiye's Cross-Border Operations Carried Out Between 2015-2020 against the terrorist elements on the northern part of Iraq and the contribution to the border security. State, as of its foundation aim, is responsible to maintain its existence and provide security to the citizens living inside the country. Therefore, it may have to take some measures both domestically or out of the country. Republic of Türkiye is conducting operations against terrorist structures to both keep the country's integrity and provide the citizens' safety and security. The operations are conducted under the umbrella of the international law and fully respect is shown to the integrity of the country which military operations are conducted on. Within this context, under the facts that there is a big amount of participation to the terrorist organization and its actions around the Turkish borders, military operations which are conducted in the Northern side of Iraq between the years of 2015-2020 have a great importance for Turkish border security and Türkiye's fight against the terrorist organizations.

Article Type: Research Article

Key words: Border Security, Cross-Border Operation, Security, Defense.

JEL Codes: H56, K33, N40

Author's Note: This study was prepared in compliance with the scientific search ethics. It includes no content necessitating any permission from Ethical Board or from any legal/special permission. We, as the authors of the article, signed our declaration certifying that there has been no conflict of interest within the article preparation process.

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Devleti; yaklaşık 40 senedir PKK terör örgütüyle mücadele etmektedir. Ancak PKK terör örgütü gerek arazi yapısının örgütün uyguladığı taktik ve tekniklere müsait olması, gerek etnik yapıların dağılımı ve örgütün onlar üzerinde uyguladığı propaganda, gerekse de politik sebeplerden dolayı birden fazla ülkede varlık göstermekte ve yerleştiği bazı ülkeler veya bu ülkelerdeki çeşitli gruplar tarafından desteklenmektedir. Bu da Türkiye Cumhuriyeti'nin terörle mücadelesini daha da zorlaştırmakta ve buna paralel olarak ülke sınırları içerisinde icra edilen operasyonların örgütle mücadelede yetersiz kalmasına sebep olmaktadır. Bu kapsamda; sınır ötesi operasyonlar, mevcut tehditler ve güvenlik algısı göz önüne alındığında Türkiye Cumhuriyeti Devleti için bir seçenek değil zorunluluk hâline gelmekte ve bu husus da bu araştırmayı ve araştırma esnasında incelenecek araştırma problemini önemli hâle getirmektedir. İşte bu araştırmanın amacı da "Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin 2015-2020 yılları arasında Irak Kuzeyinde icra ettiği askerî operasyonlar gerekli midir?" ve "İcra edilen operasyonlar sınır güvenliğine ne derecede katkı sağlamıştır?" sorularının cevabını araştırmaktadır. Araştırma; icra edilen operasyonların

amacı, bu operasyonların hukuki dayanağı ve operasyonların icrasının incelenmesi çerçevesinde yapılacaktır. Çalışmanın icrasında, nitel araştırma yöntemlerinden metin analizi yöntemi kullanılacaktır. Yapılan literatür taramasında Irak'ın kuzeyine icra edilen sınır ötesi operasyonların incelenmiş ve konuyla ilgili 4 adet çalışma bulunmuştur. İcra edilecek bu çalışmayla da 2015-2020 yılları arasında Irak'ın kuzeyine icra edilen operasyonların amacı, hukuki çerçevesi ve icra edilen operasyonların terörle mücadele harekâtına ve sınır güvenliğine katkısı konularında literatüre katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Güvenlik Üzerine

Güvenlik; Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre fizyolojik ihtiyaçlardan sonra en temel unsurlardan birini oluşturmakta ve insan vücudunun temel fonksiyonlarını icra ederek yaşamını sürdürebilmesi için gerekli olan ihtiyaçların temininde tamamlayıcı bir unsur olarak yer almaktadır (Çoban, 2021, s.113). Güvenlik tanımı uluslararası ilişkiler bağlamında devletlerin birbirlerine yönelik oluşturduğu askerî tehditler temelinde oluşmuş ve bu minvâlde realist bir kavramın ifadesi olarak gelişim göstermiştir (Özdemir ve Kahya, 2021, s.5). Asimetrik tehditlerin çoğaldığı günümüzde bu ihtiyaç fazlasıyla öne çıkmakta ve gerek şahıs bazında gerekse şirket, devlet gibi tüzel kişiler seviyesinde güvenliğe büyük önem verilmekte ve güvenliğin tesisi için büyük harcamalar yapılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu minvâlde, savunma gibi temel ve önemli bir hususta devletler kendi ihtiyaçlarını karşılayarak yeterli düzeye erişmeli ve bu seviyenin asgari olarak idamesini sağlamalıdır (Erdinç ve Aydınbaş, 2022, s.144). Çünkü güvenlik devletlerin varoluşu açısından olmazsa olmaz bir ihtiyaç olmasına paralel olarak güvenlik unsurlarının etkinliği de uluslararası arenada politika yapmayı sağlayan önemli bir araçtır (Birdişli, 2020, s.236).

Devlet olgusunun temeli belirli bir toprak parçası üzerinde birbirlerine ortak unsurlarla bağlı insanların egemenliğidir (Ay ve Uçar, 2015, s.197). Phillimore'e göre egemenlik ise "*bir devletin halkı tarafından kamu faydası göz önünde tutularak ve ona istinat edilmek üzere verilen bir yetkidir.*" şeklinde tanımlanmaktadır (akt. Lütem, 1947, s.6, 7). Devlet yapısı, kamu yararının sağlanması maksadıyla bazı yetkiler elde etmiştir. Güvenlik kavramı da kamu yararı kapsamının içerisine koyulabilir. Çünkü kamu yani halk için güvenlik de temel ihtiyaçlardan biridir. Yukarıda da belirtildiği gibi, devlet halktan oluşur ve Realizm açısından bakıldığında devlet, muhtemel düşman unsurlara karşı askerî gücünü geliştirmelidir (Keyik ve Erol, 2019, s.19). Keza, diğer uluslarla olan ilişkilerde de yine devlet kavramı kamu yararı adına karar verme yetkisine haiz olacaktır. Konuya Realizm açısından bakmaya devam edildiğinde devletler, uluslararası sistemi oluşturan temel

unsurlardır ve bu sistemin işlemedeki başat aktörlerdendir (Uğrasız, 2003, s.143). Dolayısıyla devlet ve askerî güç kavramları gerek güvenlik açısından gerekse uluslararası sistemde söz sahibi olabilmek açısından önemli bir yer işgal etmektedir.

Devlet mekanizmasının ulusal çıkarların göz önünde bulundurulmasının işleyişinde güttüğü mantık onların korunması ve gerektiğinde başka unsurların da önüne geçirecek hareket etmesi yönündedir. Devleti canlı bir organizma olarak gören organizmacı teori ya da diğer bir tabirle biyolojik teori de buna göndermede bulunur (Düvenci, 2018, s.69). Bu teoriden hareketle her canlı organizma gibi devlet de yaşamını sürdürmek isteyecektir. Bu da bekâ kavramını devletin varoluşunun ana unsurlarından birisi hâline getirmektedir. Sınır güvenliğinin sağlanması devletler için bekâ unsurlarından biridir. Çünkü devlet kavramı; belirli sınırlar içerisinde yaşayan toplulukların oluşturduğu bir yapıdır (Urhan, 2016, s.1). Dolayısıyla devlet olabilmenin temel gereklerinden birisi, belirli sınırlardan oluşması ve kendisini oluşturan bu sınırların güvenliğini sağlamasıdır. Nasıl ki bireyler günlük hayatta kullandıkları daire, ofis, bina, tesis gibi yapıların ve bu tesislerde bulunan insan ve malzemelerinin güvenliğinin sağlanması için çeşitli güvenlik tedbirlerini başvuruyorlarsa, devlet de aynı benzer tedbirler olarak, ülkesini, içinde yaşayan vatandaşlarını, kurmuş olduğu tesislerini güçlü bir hudut güvenliğiyle koruması gereklidir. Bundan dolayı yukarıda da belirtildiği gibi; sınırları korunmayan bir devletin, varlığı uzun sürmeyecek ve bir süre sonra yok olma tehlikesi dahi yaşayabilecektir. İşte bu noktada devlet için sınır güvenliği varoluşunun devamını sağlayacak etkenler açısından öncelikli bir yere sahiptir.

1900'lü yılların başlarından itibaren sırasıyla I. Dünya Savaşı, II. Dünya Savaşı ve sonrasında Soğuk Savaş Dönemi devletlerin güvenliklerini sağlamada realist yaklaşımın daha ağırlıklı olduğunu ve buna paralel olarak da uluslararası ilişkilerdeki hâkimiyetini ispatlamıştır (Karabulut ve diğerleri, 2015: 70). Ancak Soğuk Savaş sonrası dönemde güvenlik kavramının boyutları değişmiş ve bu da devletlerin güvenlik algılarında değişimlere sebep olmuştur. Soğuk Savaş Dönemi'ndeki geleneksel güvenlik anlayışına etkileri olan Realizm, Neo-Realizm, Liberalizm ve Neo-Marksizm gibi kavramların hâkim olduğu güvenlik yaklaşımları yerini, güvenlik kavramına farklı boyutlar getirerek, güvenliğin ekonomik, politik, sosyal, askerî ve çevresel boyutlarının da ele alındığı yeni güvenlik yaklaşımlarına bırakmıştır (Taşdelen ve Giray, 2020, s.273). Bu yaklaşımların ortaya çıkması ve bu anlayışın güvenlik kavramına hâkim olmasının temel sebeplerinden birisi tehdidin kavramının ve niteliğinin değişmesi olduğu söylenilebilir. Çünkü artık savaşlar iki devlet ve bu devletlerin silahlı unsurları arasında değil, sivil toplum kuruluşları, devlet dışı organizasyonlar, terör örgütleri ve uluslararası

şirketler gibi unsurlarla icra edilmektedir (Yenal ve Akdemir, 2020, s.416). Soğuk Savaş Dönemi'ndeki konvansiyonel tehditler yerini asimetrik tehditlere bırakmış ve düzenli orduların yerini gayrinizami harp unsurları, konvansiyonel silahların yerini ise terör örgütlerinin sebep olduğu tehdit algıları almıştır. Bu tehditlere sınır güvenliği açısından bakıldığında; konvansiyonel olmayan harp taktiklerini kullanan terör örgütlerinin ülke içindeki güvenliği tehdit etmek ve buna yönelik eylemlerini gerçekleştirebilmek için ihtiyaç duyduğu malzeme ve insan gücünü yasa dışı yollarla ülkeye sokma gayretleri göz ardı edilemez gerçeklerdendir. Türkiye de üzerinde bulunduğu konum itibariyle jeopolitik, jeostratejik, jeoekonomik ve jeokültürel açıdan önemli bir noktada bulunmaktadır. Enerji zengini ülkelerin orta noktasında bulunan bu topraklar, aynı zamandan ticaret merkezi olarak da önemli bir konuma sahiptir. Birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış bu topraklar kültürel açıdan önemli bir merkezdir (Öcal, 2010, s.285). Bu açıdan bakıldığında Türkiye, konumu itibariyle birçok tehdiye maruz kalmakta ve bu noktada da sınır güvenliği ülke içerisinde yaşayan vatandaşların can ve mal güvenliği için hayati öneme haiz bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Çünkü sınır güvenliğinin ihlali sonucu giren tek bir örgüt mensubunun dahi, ülke içerisinde düzenleyeceği eylem veya eylemler yüzlerce veya binlerce vatandaşın canına kast edebilir. Bunun gibi bir olay doğal olarak devlet ve üzerinde yaşayan insanlar için büyük bir sorun yaratır. Çünkü devletin temel görevlerinden olan vatandaşlarının canlarını koruyamamış olmasının yanında, eylemin azmettiricisi veya icracısının yakalanamaması hem vatandaşlarda devlet görevlilerinin dolayısıyla da devletin görevini yapamadığı kanaatini oluşturacak hem de eylemin failleri yeni eylemlerle kritik kişi veya tesislere suikast ve sabotaj yapabilecek potansiyelde büyük bir tehdit olarak varlığını sürdürmeye devam edecektir. Bu da uzun dönemde ülke içerisinde infial yaratılmasına zemin oluşturacaktır. Nasıl ki bir bilgisayardaki küçük bir güvenlik açığı, önemli bilgilerin çalınması veya sistemin çökmesi gibi ciddi sonuçlar doğurabiliyorsa, sınır güvenliğindeki küçük bir zafiyet de bir ülke için çok ciddi sonuçlar doğurabilmektedir.

Sınır Ötesi Operasyonların Amacı

Modern anlamdaki güvenlik anlayışı, ülke içindeki huzur ve güvenin sağlanmasına yönelik icra edilen iç güvenlik ile uluslararası alanda ülke politikalarına etki eden ve uluslararası hukukta da yeri olan dış güvenliğin iki ayrı kavram haline dönüştüğü XVII. yy'ın yenilikçi devlet anlayışından doğmuş ve bu zamana kadar gelmiştir (Brauch, 2008, s.3). Ancak günümüzde tehdidin boyutunun değişmesi, yeniden iç güvenliğin dış güvenlikle iç içe geçmesine sebep olmuş ve bu da güvenlik kavramına yeni boyutlar ve yeni bakış açıları kazandırmıştır. Çünkü tehdit belirli sınırlara bağlı kalmadan

sınırlar ötesi bir boyuta geçmiştir. Bu husus da ülke güvenliğinin sağlanmasında sınır güvenliği kavramını yeniden ön plana çıkarmıştır. Bu kapsamda tehdidin yok edilmesi için öncelikle sınırlarının belirlenmesi ve belirlenen bu sınırlar içerisindeki faaliyetlerine engel olmak gerekmektedir ki bu sınırlar da devletler için öncelikle ülkelerinin içinde bulunduğu sınırlardır.

Sınır güvenliğini sağlamak tek bir ülkenin görevi olmayıp sınırı paylaşan tüm diğer ülkelerin de görevidir. Ancak sağlanmaya çalışılan sınır güvenliğinin seviyesi, devletlerin ekonomik ve savunma gücüyle de doğru orantılıdır. Klasik realistlerin güvenlik kavramını ifade ederken öncelikli hususlar olarak belirttikleri askerî güç ve teknolojik yeterlilik unsurları her devlet için eşit değildir (Yiğit, 2017, s.142). Çünkü devletlerin Gayrisafi Millî Hasılları ve bu miktardan savunma harcamalarına ayırdıkları bütçe değişkenlik göstermektedir.

Devletler, teknolojik gelişmeleri takip edebildikleri ve maruz kaldıkları tehditlerden kendilerini koruyabildikleri sürece güçlü devlet olarak kabul edilmektedirler (Yenal ve Akdemir, 2020, s.416). Bu kapsamda ele alındığında Türkiye'nin güney sınırlarını paylaştığı Suriye ve Irak gerek ekonomik gerek askerî gerekse teknolojik olarak kendi sınırlarını koruma konusunda yetersiz kalmaktadır. Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti, bahsedilen bu ülkelerde çok da uzak olmayan bir dönemde yaratılan ve hâlen devam eden istikrarsızlık ve çatışma ortamının meydana getirdiği hudut ihlallerini en aza indirmek ve ülkenin güney sınırını azami seviyede korumak maksadıyla bu ülkelerin kuzeyinde güvenlik koridorları oluşturmaya ve böylece güney bölgesinin emniyetini almaya çalışmaktadır (Kardaş, 2021, s.140). Çünkü belirtilen bu bölgenin emniyete alınması suretiyle sınır güvenliğinin sağlanması Türkiye Cumhuriyeti için bir ulusal savunma faaliyetidir. Nitekim ulusal güvenlik kavramı aynı zamanda ulusal savunma kavramını ve dolayısıyla bu kavramın unsurlarını da bünyesinde bulundurmaktadır (Tunç ve Döner, 1998, s.3).

Millî güvenlik kavramı ve buna paralel olarak millî güvenlikle alakalı politikaların ortaya konulmasında, iki adet kavram öne çıkmaktadır. Bunlar; tehdit ve risktir (Kavsıracı, 2020, s.119). PKK terör örgütü başta Türkiye Cumhuriyeti'nin bekâsı olmak üzere ülkenin sınır güvenliği açısından da bir tehdit oluşturmakta ve bu tehdiye karşı mücadele etmemek de ülke bekâsı açısından büyük bir risk teşkil etmektedir. Nitekim Türkiye dışında, örgütün varlık gösterdiği ve sınırları içerisinde birtakım eylemler düzenlediği ülkeler örgütün yok edilmesi için yeterli seviyede mücadele etmediği, aksine aralarında bazı AB ülkelerinin de bulunduğu birçok ülkenin örgütün varlığını sürdürmesi için destek sağladığı görülmektedir (Yılmaz ve Tetik, 2020, s.122). Uyuşturucu ticareti, kaçakçılık gibi yasa dışı birçok gelir

kaynağı olan PKK'nın, bir takım AB ülkelerince de desteklenmesi, örgütün ciddi anlamda bir gelir potansiyelinin olduğunu ve örgütün Türkiye için ciddi bir tehdit olduğunu göstermektedir (Çakır, 2020, s.308). Realizm, ülkelerin sınır güvenliği kapsamında bu sınırları paylaştığı ülkelerle karşılıklı yardımlaşma da pürüzler olduğu durumlar için State, Self-Help ve Survival ilkelerine gönderme yaptığı üç S'yi vurgulamaktadır (Güven, 2019, s.2). Bu ilkelerden Self-Help bu tür durumlarda ülkelerin kendi güvenliklerini sağlamak için yine kendilerinin tedbir almasını ifade etmektedir. Türkiye'nin yukarıda ifade edildiği şekilde kendi güvenliğini sağlamaya yönelik icra ettiği sınır ötesi operasyonlar da bu kapsamda görülmelidir.

PKK terör örgütünün Irak'ın kuzeyindeki bölgede tertiplenmesi ve buraya kalıcı olarak yerleşmesi Ocak 1982'de başlamış ve bu süreç 1 yıldan az bir süre içerisinde tamamlanmıştır (Özdağ, 2007, s.43). Bu tertiplenme sürecinin tamamlanmasından yaklaşık 2 yıl sonra örgütün Eruh ve Şemdinli'deki askerî birlik ve tesislere yönelik icra ettiği ilk silahlı eylemi, örgütsel propaganda faaliyetleriyle eş zamanlı olarak silahlı eylem safhasının da icra edilmeye başlandığını göstermektedir (Demir, 2008, s.77). Böylece terörist başı Abdullah Öcalan tarafından 1978 yılında Diyarbakır'ın Lice ilçesinde kurulan Kürdistan İşçi Partisi (Partiya Karkeren Kürdistan), icra ettiği silahlı eylemlerle siyasi bir parti olmaktan çıkarak silahlı bir terör örgütüne dönüşmüştür (Çelik, 2019, s.113). 1990'da başlayan Körfez Savaşı ve bu savaşta yaşanan gelişmelerin ardından 36'ncı enlemin kuzeyindeki Irak topraklarının uçuşa yasak bölge ilan edilmesi gibi olaylar Irak'ın kuzeyinde bir otorite boşluğunun oluşmasını ve bu boşluğu dolduran PKK'nın hareket kabiliyetinin artmasını sağlamıştır (Öğür ve Baykal, 2014, s.34). BM'nin bu kararı ise zaten uzun zaman boyunca Irak kuzeyine yerleşen PKK'yla mücadeleyi zorlaştırmıştır.

Bu mücadelenin Türkiye Cumhuriyeti için bir bekâ meselesi olması ve PKK'nın gerek ülke sınırlarının emniyeti gerekse ülke içinde yaşayan vatandaşların güvenliği için bir tehdit olması vesilesiyle mücadelenin devamlılığı bir zorunluluktur. Ancak yukarıda da belirtildiği gibi Irak'ın kuzeyine yerleşen bu yasa dışı yapılanmanın silahlı unsurlarıyla daha etkin bir mücadele anahtarı da günümüz şartlarında sınır ötesi operasyonlardan geçmektedir. Bu kapsamda 2015-2020 yılları arasında Irak'ın kuzeyine icra edilen sınır ötesi askerî operasyonların iki önemli amacı bulunduğu değerlendirilmektedir. Bunlar; sınır güvenliğini sağlamak ve sınır ötesindeki yasa dışı oluşumlarla mücadele etmektir.

Sınır Ötesi Operasyonların Hukuki Dayanağı

Sınır ötesi askerî operasyonlar gerek iç hukukta gerekse uluslararası hukukta müdafanın meşruiyeti açısından yasal bir zemine dayandırılarak yapılmalıdır. Bu meşruiyet uluslararası hukukta iki taraflı anlaşmalara veya üyesi olunan uluslararası örgütlerin verdiği yetkiye dayanan bir yasal zemine oturtulmalıdır. Yurt içinde ise; sınır ötesi operasyonun yapılabilmesinin hukuki zemini TBMM'den geçmektedir. Nitekim Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 92. Maddesinde "*Milletlerarası hukukun meşru saydığı hâllerde savaş ilanına ve Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası nezaket kurallarının gerektirdiği hâller dışında, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yabancı ülkelere gönderilmesine veya yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunmasına izin verme yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndedir.*" ifadesiyle silahlı kuvvetlerinin yurt dışında kullanılmasının meclisin yetkisine tabii olduğu belirtilmektedir (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası 1982, m.92). Görüldüğü üzere Anayasa'nın bu izni vermesindeki ön koşul da milletlerarası hukukun meşru sayması yani iki taraflı antlaşmalarda veya uluslararası örgütlerin üye olduğu ülkelerle imzaladığı antlaşmalarda bu konuya izin verilmesidir.

Türkiye'nin sınır ötesi operasyonlarının hukuki zemininin daha net anlaşılması için yapılması gerekenlerden ilki, terörist ve gerilla kavramlarının birbirinden kesin çizgilerle ayrılması ve PKK'nın savunduğu gerilla savaşı tanımının arkasında aslında bölücü terörizm olduğu gerçeğinin net olarak görülmesidir (Akutay ve Ateş, 2013, s.138). PKK terör örgütü, ilk silahlı eyleminden bu yana kalabalık gruplarla üs bölgelerini basmış, köylerde yaşayan vatandaşların malzemelerini yağmalamış, yol kesip araç yakmış, bebekleri ve masum insanları silahlı ve bombalı eylemlerle katletmiştir. Ancak bunların hiçbiri gerilla harbinin esaslarından değildir. Dolayısıyla PKK, gerilla savaşı değil, terörizm ve baskıyla bölge halkını yıldırma taktiği uygulamaktadır.

Öte yandan modern ulus devletlerin coğrafi ve politik olarak sınırları kanunlarla ve uluslararası antlaşmalarla belirlenmiştir ve devlet olgusu bu sınırlar içinde varlığını göstermektedir (Giddens, 2008, s.72-77). Fakat PKK; Kürt haklarını savunma iddiasıyla, Kürt vatandaşların kız ve erkek çocuklarını gerek ergenlik psikolojilerinden faydalanıp beyinlerini yıkamak suretiyle kandırarak gerekse silah zoruyla ailelerinden koparıp kaçırarak militan olarak kullanmaktadır. Bunu yapmasının en önemli iki amacından birincisi çocukların 18 yaşından küçük olmaları durumunda hukuki korunmalarından faydalanmak, diğeri ise örgütün milis gücünün genç personel sayısını yüksek tutmaktır (Kızılgül, 2021, s.73). Yine bu hayâli sınırları öne sürerek gerilla savaşı yaptığını iddiasıyla ve yukarıda belirtilen

yasa dışı faaliyetleri yürütmekte ve masum insanları öldürmektedir. Bu yaptığı faaliyetlerin ise uluslararası hukukta herhangi bir yeri olmadığı gibi aksine masum insanların canlarına kastederek suç işlemektedir. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin teröristle mücadelesinin en temel amacı ise terörist unsurlarla askerî anlamda temas sağlamak ve onları etkisiz hâle getirmektir. Bu kapsamda 2015-2020 yılları arasında yapılan harekâtlar 4 temel hukuki dayanağa dayandırılarak icra edildiği değerlendirilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti ile Irak arasında hudut güvenliğinin sağlanması ve bu konuda birlikte çalışılmasına yönelik 3 adet anlaşma bulunmaktadır. Bunlardan ilki 5 Haziran 1926 tarihli Sınır Antlaşması'nın 12. Maddesinde "*Sınır bölgesinde öteki devlete karşı yöneltilmiş hiçbir propaganda örgütüne ya da kuruluşuna izin vermeyecektir.*" denilmektedir (Akutay ve Ateş, 2013, s.132). Bu madde, hâlihazırda yürütülen terörle mücadele harekâtının temel ilkelerinden biridir. Bu maddenin temel teşkil etmesinin en önemli nedeni ise, bir devlet olarak sınır ötesindeki olaylarla alâkalı sınır ötesinde de bir devletle muhatap olunmak istenmesidir. Çünkü uluslararası ilişkilerde anlaşmazlıklar, devletlerin gerek devlet başkanları gerekse görevlendirdikleri temsilciler veya heyetler vasıtasıyla ikili görüşmeler yoluyla çözülmektedir.

Sınır ötesi operasyonlara hukuki dayanak teşkil edecek bir diğer antlaşma ise 29 Mart 1946 tarihli Dostluk ve İyi Komşuluk Antlaşması'dır. Bu antlaşmaya göre de "*Taraflar, iki memleket arasındaki hududun her iki yanında 75'er kilometrelik bir bölgede çıkacak ve hudut münasebetlerinin ahengini bozacak her türlü olay ve anlaşmazlığın çözümlenmesini sağlamak hususunda anlaşmışlardır.*" ifadesi ile hudut güvenliğinin aksaması durumunda anlaşmazlığın iki taraflı olarak çözüleceği belirtilmiştir (Akutay ve Ateş, 2013, s.133). Aynı protokolün 11. Maddesinde "*Hudut bölgelerinin öteki tarafın güvenlik ve ülke bütünlüğüne karşı yöneltilecek hareketler için kullanılması, her birinin kendi toprağında kendi takdirine bırakılan uygun tedbirlerle karşılıklı olarak engel olmayı taahhüt eder.*" denilmektedir. 14. Maddesinde ise "*Taraflar hududu silahlı şahısların taarruzlarına karşı korumak için bütün faydalı tedbirleri almayı taahhüt eder.*" ifadeleri her iki tarafın da silahlı unsurların saldırılarına karşı gerekli tedbiri almasının hudut güvenliği açısından gerekli ve uygun olacağını belirtmiştir (Akutay ve Ateş, 2013, s.133). Burada dikkat edilmesi gereken komşu ülkeye yönelebilecek herhangi bir silahlı tehdidin o ülkenin unsurları tarafından engellenmesidir. Ancak bu hususa, düşmanca amaçlarla olmasa dahi tedbir almak anlamında yetersiz kaldığı durumlarda söz konusu ülke ile koordineli olarak tehdide maruz kalan ülkenin kendi önlemlerini alabilmesi gerektiği değerlendirilmesi yapılabilir.

Son olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin Irak'ın kuzeyindeki terör yapılanmasıyla mücadele ederken kullandığı güncel hukuki unsur BM Anlaşması'nın 51'inci maddesinde belirtilen "Meşru Müdafaa Hakkı" dır. Bu maddede; *"Bu Antlaşma'nın hiçbir hükmü, BM üyelerinden birine karşı bir silahlı saldırının gerçekleşmesi hâlinde, Güvenlik Konseyi uluslararası barış ve güvenliğin korunması için gerekli tedbirleri alıncaya kadar, üye devletin doğal olan münferit veya ortaklaşa meşru müdafaa hakkına engel olmaz."* denilmektedir (Gündüz, 2015, s.118). PKK'nın silahlı bir terör örgütü olduğu birçok ülke tarafından kabul edilmiştir. Örgüt, gerçekleştirdiği silahlı ve bombalı eylemlerle de silahsız, masum insanların canına kast ederek uluslararası barış ve güvenlik için tehdit oluşturmaktadır. Bu noktada Türkiye Cumhuriyeti de hem ülke sınırları içerisinde hem de sınırın ötesinden gerçekleştirilen bu silahlı saldırılara karşı meşru müdafaa hakkını kullanmak suretiyle sınır ötesi operasyonlar icra ederek müdahalede bulunmaktadır.

Sınır Ötesi Operasyonlar

Türkiye Cumhuriyeti'nin PKK terör örgütünün kuruluş dönemi olan 80'li yılların ortasından itibaren bu örgütten ciddi zararlar görmesi terörizmle mücadelenin önemini artırmıştır. Örgütün 90'lı yılların başlarından itibaren Irak'ın kuzeyine yerleşmesi, bu mücadelede bölgenin öneminin artmasına ve sonraki dönemde ise odak noktası hâline gelmesine sebep olmuştur (Yaycı, 2019, s.333). Bu noktada Irak'ın kuzeyine icra edilen sınır ötesi operasyonların Türkiye'nin güvenlik gereksiniminin tamamlanabilmesi açısından oldukça gerekli olduğu söylenilebilir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin sınır bütünlüğünü koruyarak kalkınabilmesi için önemli etkenlerden biri de bulunduğu bölgedeki farklı eğilimlere rağmen istikrarlı ve güvenli sınırlara sahip olmayı başarabilmesidir. Bu sebeple uzun zamandır istikrarsız bir tablo sergileyen Irak'ın toprak bütünlüğü Türkiye'nin terörle mücadelesinde önemli bir husus olarak öne çıkmaktadır (Muslu, 2019, s.11). Nitekim Irak'ın kendi sınırlarını ve dolayısıyla da kendi topraklarını PKK'ya karşı koruyamaması ve ülkede uzun süredir devam eden istikrarsızlık Türkiye'nin PKK'ya karşı mücadelesiyle geçen 40 yılın sebeplerinden önemli bir tanesidir.

Bu kapsamda Türkiye Cumhuriyeti hem Irak'la olan güney sınırının emniyetini sağlamak, hem PKK terör örgütünün eylem fırsatlarını ortadan kaldırmak, hem de Irak'ın, sınırları içerisinde istikrarı yeniden tesis etmesine yardımcı olmak amacıyla sınır ötesi operasyonlara ihtiyaç duymaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin Irak'ın kuzeyine yaptığı sınır ötesi askerî operasyonların geçmişine bakılacak olursa, ilk sınır ötesi operasyon 1983'te yapılmıştır. Türkiye-İrak hudut hattında görevli olan ve olay esnasında devriye görevi icra eden TSK Kara unsurlarına Irak istikametinden ateş açılmış ve olay sonrasında üç Türk askerî şehit olmuş, üçü ise yaralanmıştır. Bu silahlı eylem sonrasında Irak'ın Büyükelçisi Dışişleri Bakanlığına çağrılarak bu eylemin faillerinin yakalanarak yargılanması ve tecziyesi talep edilmiş, failer arasında Türk vatandaşının olması durumunda ise şüphelinin Türkiye'ye iadesi istenmiştir. Söz konusu saldırı olayının yaşanmasının ardından Türkiye, 26 Mayıs 1983'te, yaklaşık 6.000 kişilik bir askerî güç ile Irak sınırının ötesinde üç kilometrelik bir ilerleme kaydederek bu ülkenin kuzeyindeki terörist unsurlara yönelik ilk sınır ötesi operasyonunu gerçekleştirmiştir (Hancılar, 2020, s.349).

Bu saldırıdan yaklaşık 2 yıl sonra PKK, Yunanistan'ın Atina şehrinde gerçekleştirdiği toplantıda örgütün propaganda sürecini yönetmek ve yeni eylemler için gereken malzemelerin temini gibi faaliyetlerde kullanmak üzere ERNK (Eniya Rızgariya Netewa Kürdistan- Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi) tertibini onaylamış ve örgütün kurulan bu yeni kolu Şırnak Uludere'de 12 askerî şehit olduğu olayı planlamış ve organize etmiştir. Bu olay sonrasında Türk Silahlı Kuvvetleri'ne ait unsurlar, Irak'ın kuzeyinde bulunan PKK kamplarını hedef almış ve örgüt bu operasyonda da ciddi zayıflar vermiştir (İşeri, 2008, s.62). Görüldüğü gibi, PKK o dönemlerden başlamak üzere Irak kuzeyindeki silahlı yapılanması yanında Türkiye'yle çıkar çatışması olan Yunanistan gibi ülkelerde de farklı şekillerde varlık göstermeye başlamıştır. Ancak yapılan sınır ötesi harekâtların örgütün odak noktasını yeniden Irak Kuzeyine çevirmesi suretiyle uluslararası arenada adını duyurmasının önüne geçtiği ve uluslararası anlamda propaganda hızını azalttığı değerlendirilebilir.

90'lı yıllara gelindiğinde PKK terör örgütü, 1992 Mart ayında Türkiye'nin doğu ve güneydoğusunda bulunan kamu kurumlarına ve burada görev yapan personele saldırılar düzenlemiş ancak bu saldırılar örgütün istediği etkiyi yaratmayınca sınır karakollarına baskınlar düzenlemiştir. Bu saldırılara karşılık olarak Silahlı Kuvvetler, Ekim 1992'de Irak'ın kuzeyine sınır ötesi operasyon düzenlemiş ve bu operasyonda örgüt büyük kayıplar vermiştir. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin icra ettiği kapsamlı ve başarılı operasyonlar sonrasında ciddi kayıplar veren örgütün askerî kanadı, 1992-1993 yıllarında belirgin bir şekilde zayıflamıştır (İşeri, 2008, s.65).

Türk Ordusu, 1995 Mart'ında, daha önceki senelerde PKK'nın Nevruz kutlamaları maskesi altında çıkardığı şiddet olaylarını göz önünde bulundurarak "Çelik Harekâtı" adı verilen ve 35 bin askerî yer aldığı geniş

çaplı bir operasyonu yine Irak'ın kuzeyindeki terör gruplarına yönelik başlatmıştır. Bu operasyonda, 555'i ölü olmak üzere 568 terörist ele geçirilmiştir (İşeri, 2008: 67). Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana yapılan en kapsamlı harekâtlardan biri olan Çelik Harekâtı, örgütün yoğun olarak yapılandığı, sınıra yakın yerleşim yerleri Zaho, Derkar, Kanimasi bölgelerinde hava kuvvetlerinin de desteğiyle başarılı bir şekilde icra edilmiştir.

PKK'nın 1997 yılının hemen başında gerçekleştirdiği bazı saldırılar TSK'nın Irak'ın kuzeyinde Çekiç Harekâtı'nı başlatmasına yol açmıştır. Bu saldırıların başında Mardin'in Midyat ilçesinde gerçekleşen ve Yumurtalık – Kerkük Boru Hattı'nın patlatılmasıyla vuku bulan eylem gelmektedir. Bu eylemin dışında Irak'ın kuzeyinde de faaliyetlerine devam eden örgüte yönelik söz konusu harekât gerçekleştirilmeden önce Mesud Barzani yönetimi ile de temas kurulmuş ancak istenen sonuç alınamamıştır. Netice de harekâtın bilançosu iki buçuk aylık sürenin sonunda 2601'i ölü 444'ü sağ olmak üzere 3045 teröristin etkisiz hâle getirildiği yönünde açıklanmıştır (İşeri, 2008: 68). Operasyonun ana hedefi PKK'nın Türkiye sınırından yaklaşık 20 km mesafede konuşlu bulunan Zap Kampı olmuştur.

Yine 2007 sonbaharında Dağlıca bölgesindeki üs bölgelerinden birine PKK'lı teröristlerce baskın düzenlenmiş ve bu olay sonucunda 12 asker şehit olmuştur. Bu olayı müteakiben Türk Hava Kuvvetleri'ne ait savaş uçakları ile Irak'ın kuzeyinde konuşlu PKK'nın Zap, Avaşın, Hakurk ve Kandil dağı bölgelerinde bulunan PKK hedeflerine hava harekâtı düzenlenmiştir. Bu operasyonda 100'den fazla PKK'lı terörist etkisiz hâle getirilmiştir. Bu operasyonun tamamlanmasından sonraki süreçte kaçak yollardan ülkeye girmeye çalışan teröristlere sınır birlikleri müdahale etmiştir. Bu ihlaller sonrası sınırı geçmeye çalışan teröristlerle sınır birliklerinin çatışmaları artmış ve bunun üzerine 21 Şubat 2008'de Irak'ın kuzeyine “Güneş Operasyonu” başlatılmıştır. Olumsuz hava şartlarından dolayı yaklaşık 10 gün süren operasyonda 250 civarında PKK'lı terörist etkisiz hâle getirilmiştir (İşeri, 2008, s.74).

Sonraki süreçte müzakereler yoluyla çözüm arayışı içine girilmiş ve nitekim bu süreç 2009 yılında çözüm sürecinin resmen başladığının ifade edilmesiyle hayata geçmiştir (Günel, 2019, s.110). Bu sürecin diğerlerinden farkı ise kamuya açık bir şekilde icra edilmiş olmasıdır. Ancak sürecin uygulamaya geçirilmesi zaman almış, 2009 yılından 2013 yılına kadar görüşmeler sürmüştür. Terörün Sona Erdirilmesi ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun kapsamında Çözüm Süreci için; “2009 yılında başlatılan Millî Birlik ve Kardeşlik Projesi'nin bir devamı olarak 2013 yılında 61'inci Hükümet tarafından daha güçlü,

demokratik, özgür, güvenli ve huzurlu bir Türkiye için Çözüm Süreci olarak adlandırılan süreç başlatılmıştır.” ifadesiyle sürecin aslında 2013 yılında başladığı belirtilmiştir (<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/10/20141001-24-1.pdf>).

Aslında sürecin uygulamaya geçmesine dair daha net bir tarih olarak belirtilmek gerekirse, çözüm süreci için Nevruz kutlamalarının yapıldığı 21 Mart’ın 2013 gayriresmî başlangıç olarak kabul bulmuştur (Köse, 2017, s.18). Bu dönem PKK ve Türk Silahlı Kuvvetleri arasında bir nevi çatışmasızlık dönemi olarak geçmiştir. Fakat PKK bu dönemi lehine kullanıp özellikle Kuzey Irak’taki sınıra yakın tepelere mağaralar inşa etmiş ve inşa ettiği bu mağaralara silah ve mühimmat yığınaklanması yapmıştır. Ayrıca bu dönemde örgüte katılımı da çok ciddi bir artış olmuştur. Grafik-1’de terör örgütü 1984-2020 yılları arası katılım miktarları gösterilmiştir.

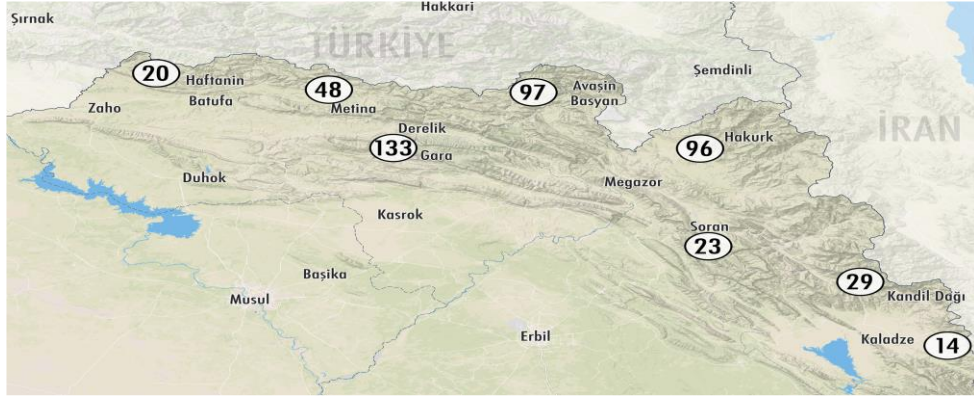
Grafik-1: 1984 – 2020 Yılları Arasındaki BTÖ'ne Katılım Durumu

(<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/bakan-soylu-teror-orgutune-2020-yilindaki-katilim-1984un-de-altinda-kaldi/2096166>)

PKK'nın 2015 Temmuz ayında gerçekleştirdiği silahlı eylem sonucunda Şanlıurfa'da görev yapan iki polis memurunu baş bölgelerinden ateşli silahla vurmak suretiyle şehit etmesi, çözüm sürecini bitiren olay olmuştur (Köse, 2017, s.18). Sonrasındaki süreçte PKK'nın askerî birliklere yönelik ve şehir merkezlerinde yürüttüğü eylemler devam etmiştir. Bu eylemlerin insan ve malzeme kaynağının Irak'ın kuzeyinden geldiğinin anlaşılması üzerine bu bölgeye yeniden operasyon icra edilmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Nitekim Türkiye Cumhuriyeti'nin terörle

mücadelesindeki yaklaşık 40 yıllık süreç incelendiğinde, sınırın diğer tarafında icra edilen kapsamlı harekâtlarının 2015'ten sonra PKK terör örgütünün ülkenin çeşitli yerlerinde gerçekleştirdiği eylemlerin akabinde arttığı gözlemlenmiştir (Aslan, 2019, s.10). Bu geniş kapsamlı sınır ötesi harekâtların bünyesinde birçok da küçük çaplı sınır ötesi harekât icra edilmiştir.

Şekil-1'de Ocak 2015 sonrası Türkiye Cumhuriyeti'nin Irak'ın Kuzeyine icra ettiği operasyonların sayıları gösterilmiştir.

Şekil-1: Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Ocak 2015 itibariyle Kuzey Irak'ta icra ettiği Teröristle Mücadele Harekâtları

(<https://setav.org/assets/uploads/2019/07/A289Tr.pdf>)

Bu haritaya bakıldığında Türk Silahlı Kuvvetleri'nin 2015 sonrasında Irak'ın kuzeyindeki farklı bölgelerde 460 adet operasyon icra ettiği görülmektedir. Bu süreçte operasyon sayısının bu denli fazla olmasının iki sebebi olduğu değerlendirilmektedir. Bunlardan ilki; özellikle çözüm süreci döneminde PKK'nın, Türkiye'nin sınır hattı boyunca uzanan dağ bloklarındaki varlığını ve yerleşimini artırmasıdır. İkinci olarak ise; cari istihbaratlar sonucunda elde edilen ve yerleri tespit edilen teröristlerle temas sağlayarak teröristlerin ve sığınaklarının imha edilmesidir.

Sınır içi ve sınır ötesi bölgelerde icra edilen her bir operasyon gerek bölgenin kritikliği sebebiyle oluşturduğu risk gerek katılan personelin lojistik anlamda desteklenmesi gerekse sarfedilen mühimmat ve malzemeler açısından maliyetlidir ancak bu operasyonların icrası sınır güvenliği açısından son derece önemlidir. Bu makalede ise icra edilen küçük çapta operasyonların bazılarını da bünyesine alan ve personel, silah, araç veya teçhizat bakımından daha kapsamlı olmasının yanında hava kuvvetlerinin de katılımıyla müşterek yapıya evrilen harekâtlardan 2015-2020 yılları arasına denk gelen sırasıyla Kararlılık Harekâtı ve Pençe Harekâtları incelenecektir.

Kararlılık Harekâtı; 11 Mart 2018 tarihinde başlamış ve harekâtı 3'üncü Piyade Tümen Komutanlığı yönetmiştir. Harekâtın maksadı, Irak'ın kuzeyindeki PKK hâkimiyetini sonlandırmaktır (<https://www.msb.gov.tr/tr-TR/PenceSerisiOperasyonu>). Harekât, Türkiye-Irak sınırından 15 km derinliğe kadar tespit edilen hedeflere yönelik düzenlenmiş olup; bu harekâtın diğerlerine göre ayırt edici özelliği ise, harekât kapsamında terörist unsurlardan temizlenen bölgelere üs bölgeleri kurulmak suretiyle bu bölgede hâkimiyetinin devam ettirilmesidir (<https://www.trthaber.com/haber/gundem/irakin-kuzeyine-gerceklestirilen-buyuk-harekatlar-417275.html>). Kararlılık Harekâtı, örgüte güçlü bir darbe vurmuş fakat örgütün yıllar boyunca sınır ötesinde kritik noktalara konuşlanması sonucu örgütün sınırlarda ve sınır bölgesindeki ilçelerde tehdit olarak varlığı devam etmiştir. Bu kapsamda Türk Silahlı Kuvvetleri'ne ait kara unsurları, mevcut topçu ve hava kuvvetlerinin desteğiyle Pençe Harekâtı'nı başlatmıştır (Aslan, 2019, s.19).

27 Mayıs 2019'da başlatılan Pençe Harekâtı Pençe serisi harekâtların birincisi olup, terörle mücadelenin önemli dönüm noktalarındandır. Harekât 28 Mayıs 2019 tarihinde başlamış ve Hakurk bölgesindeki terör hedeflerine yönelik icra edilmiştir. Harekât kapsamında 143 terörist etkisiz hâle getirilirken çok miktarda mühimmat ve yaşam malzemesi de ele geçirilmiştir (Aslan, 2020: 1). Harekâtın siklet merkezi, Hakurk Vadisi, Şekif Dağı ve Lolan bölgesi olarak belirlenmiş ve Halifan ve Goresev bölgelerine helikopterlerle komando birlikleri sevk edilmiştir (<https://www.milliyet.com.tr/gundem/hakurk-a-pence-harek-ti-2881560>).

HARİTA-2'de Kararlılık Harekâtıyla başlayan ve Pençe Harekâtıyla devam eden harekâtların sonucunda emniyeti sağlanan bölgeler gösterilmiştir.

Şekil-2: TSK'nın icra ettiği Kararlılık ve Peñçe Harekâtları Sonrası Son Durum

(<https://www.diplomatikstrateji.com/irakin-kuzeyi-sondurum-haritasi-timeline/>)

Peñçe Harekâtı'nın başarıyla tamamlanmasından kısa bir süre sonra Peñçe-2 Harekâtı başlamış ve harekât Zaho-Barzan bölgesi üzerinde yoğunlaştırılmıştır (Aslan, 2020, s.1). Mili Savunma Bakanlığının resmî sitesinde; “*Peñçe Operasyonunda elde edilen gelişmeler sonucunda Irak kuzeyinde teröristlerin yuvalandığı bölgelere karşı komando tugaylarımızla, tespit edilen farklı bir bölgede yeni bir harekât başlatılmış ve başarı ile tamamlanmıştır.*” açıklamasıyla harekâtın başarıya ulaştığı ve terörle mücadelede devamlılık ve kararlılık mesajı verilmiştir (<https://www.msb.gov.tr/tr-TR/PenceSerisiOperasyonu>).

Aralarında PKK'nın sözde özel birliği olan Kürdistan Özgürlük Şahinleri (TAK)'ın lider kadrosunda bulunan "Botan" kod adlı Hacı Kurhan ve "Kendal" kod adlı Metin Akgün'ün de dâhil olduğu 50'den fazla terörist etkisiz hâle getirilmiştir (<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/erbil-saldirisinin-planlayicilarina-sinir-otesi-operasyon-/1552455>).

Peñçe-2 Harekâtı'nın başarıyla tamamlanması akabinde TSK'ne ait kara unsurları arazi koşullarının sınır güvenliğinin sağlanmasında tehdit oluşturduğu bölgelerde sınır güvenliğine katkıda bulunmak ve sınır ötesindeki terörist oluşumları etkisiz hâle getirmek amacıyla 23 Ağustos 2020 tarihinde Sinat-Haftanin bölgesine Peñçe-3 Operasyonu'nu başlatmıştır. Yaklaşık 8 ay süren harekâta Nedim Karakulak ve Galya Bekir gibi örgütün önemli isimlerinin de aralarında olduğu 200 civarında PKK'lı terörist etkisiz hâle getirilmiştir (Aslan, 2020: 1). Bu harekâta, örgütün lojistik yapılanması hedef alınmış ve bu bölge içerisinde bulunan ve örgütün yurt içine malzeme ve personel ikmali sağladığı yollar kontrol altına

alınmıştır. Örgüt elemanlarının barınak, sığınak ve üs olarak kullandığı birçok mağara tespit edilerek imha edilmiştir (<https://www.msb.gov.tr/tr-TR/PenceSerisiOperasyonu2>).

15 Haziran 2020 tarihinde Türk Hava Kuvvetlerine ait 30 adet F-16'nın görev aldığı Pençe-Kartal Harekâtı başlamıştır. İcra edilen operasyonda Irak'taki PKK'nın son zamanlarda mevcudiyetini artırmaya çalıştığı Sincar ve Mahmur bölgeleri ve uzun yıllardır kontrol altında bulundurduğu Zap, Haftanin, Avaşın ve Kandil bölgelerinde bulunan 100'e yakın PKK hedefi havadan vurularak imha edilmiştir (<https://www.msb.gov.tr/tr-TR/PenceSerisiOperasyonu>). Sınırın 5 km güneyinden başlayıp 180 km derinliklerine kadar uzanan bu eşzamanlı hava harekâtı, hem terör örgütüne büyük bir darbe vurmuş hem de örgütü, yaptığı yardımlarla el altından destekleyen güç odaklarına Türk Silahlı Kuvvetleri'nin hava unsurlarının gücünü bir kez daha göstermiştir (Özçelik, 2020, s.1). Pençe Kartal Harekâtı, katılan hava aracı ve kapsadığı bölge açısından TSK'nın son dönemlerde icra etmiş olduğu en kapsamlı hava harekâtlarından birisi olduğu belirtilebilir (Köse, 2020, s.1). Ayrıca harekâta kullanılan yerli mühimmatlar, Türk Savunma Sanayi'sinin geldiği noktada kendi kendine yeterli olduğunu kanıtlar niteliktedir.

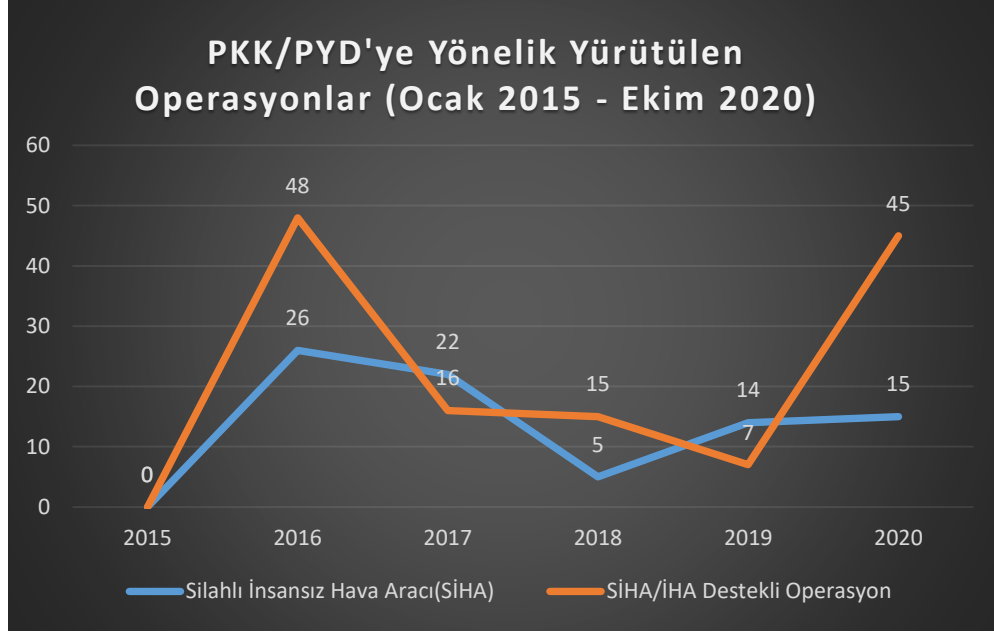
Pençe-Kaplan Harekâtında ise, Pençe-3 Harekâtı'nın devamı olarak Irak'ın Batufa kenti ile Hantur Dağı ve bunun doğusundaki terör unsurlarına karadan harekât hedeflenmiştir (<https://www.trthaber.com/haber/gundem/teror-kaynaginda-yok-ediliyor-493951.html>). Böylelikle Pençe-3 harekât alanı hem güney hem de doğu istikametine genişletilmiştir. Harekâtın icrasının temel hedefleri; Pençe-3 harekâtı kapsamında tertiplenilen üs bölgelerinin emniyetini sağlamak, Irak-Haftanin-Türkiye lojistik hattını kontrol etmek ve yukarıda belirtilen bölgelerdeki terörist unsurları imha etmek suretiyle burada bir güvenlik koridoru oluşturmak şeklinde sıralanabilir (Özçelik, 2020, s.1). 17 Haziran 2020'de başlayan harekât ile örgütün ikmal yollarının önemli bir kısmının kontrolü ele geçirilmek suretiyle örgütün lojistik yapılanmasına büyük bir darbe indirilmiştir. Harekâta hudut birlikleri ve komando tugayları katılmıştır (<https://www.msb.gov.tr/tr-TR/PenceSerisiOperasyonu>).

Harekâtların icra edildiği bölgelerin dağlık olması ve rakımlarının yüksek olması harekâtın icrasını ciddi anlamda zorlaştırdığı belirtilmelidir. Ayrıca harekât bölgelerinin sınırdan uzak olması ve yaya olarak intikâl edilebilecek yolların tuzaklı olabileceği ihtimalinden dolayı personel harekât bölgesine genellikle helikopterlerle intikâl ettirilmektedir. Yukarıda da belirtildiği gibi, kontrolü ele geçirilen tepelere üs bölgeleri kurulmaya başlanmış ve bu üs bölgelerine Türkiye içerisinden başlayacak şekilde yol

yapım çalışmaları başlatılmıştır. Bu zorlu şartlara rağmen harekâtların başarıyla icrasına devam edilmesi, terörle mücadelede kararlılık mesajı olarak anlaşılmalıdır. Nitekim bu mesajın, PKK terör örgütünün moral ve motivasyonunun düşmesinde ve çatışma azminin azalmasında etkin rol oynadığı değerlendirilebilir.

Terörle mücadelenin birçok boyutu olmasına rağmen bunlardan iki tanesi diğerlerinden ön plana çıkmaktadır. Bunlardan ilki örgütün eylem kabiliyetinin zayıflatılması ve sonrasında yok edilmesi, ikincisi ise terörü ortaya çıkaran ve bekâsını sağlayan sebeplerin ortadan kaldırılmasıdır (Demir, 2015: 134). Türk Silahlı Kuvvetleri'nin özellikle 2015 sonrasında İHA-SİHA'ların da desteğiyle icra ettiği kapsamlı operasyonlar örgütün eylem kabiliyetini önemli derecede azaltmış ve lider kadrosuna yönelik icra edilen nokta operasyonlar örgütün devamlılığını sağlayan unsurların yok edilmesine yardımcı olmuştur. Bu kapsamda icra edilen operasyonların terörle mücadelenin öne çıkan her iki unsuruna da büyük bir katkı sağladığı belirtilebilir.

Genel olarak operasyonlar incelendiğinde, operasyonların daha emniyetli bir şekilde icrasına, zayıflama, terör örgütü üzerindeki etkisine İnsansız Hava Aracı (İHA) ve Silahlı İnsansız Hava Aracı (SİHA)'ların katkısının son derece fazla olduğu değerlendirilmektedir. Millî imkânlarla üretilen İHA'lar gelişmiş istihbarat, gözetleme, hedef belirleme ve keşif kabiliyetleri sağlamasına ek olarak muharebenin sonucunu belirlemede etken unsurlardan birisi olarak ortaya çıkmaktadır (Düz, 2020, s.20). Dolayısıyla İHA ve SİHA'lar operasyonların buna paralel olarak da teröristle mücadelenin seyrini değiştirmiş ve olumlu yönde bir katkı sağlamıştır. İnsansız hava araçlarının kullanım kolaylığı, esnekliği ve hızları sayesinde icra edilen operasyon sayısının yanı sıra etkisiz hâle getirilen terörist sayısında da belirgin bir artış olmuştur. Grafik-2'de PKK'yı Hedef Alan Taarruzi İnsansız Hava Aracı (TİHA)'lar Tarafından Yürütülen Operasyonların Sayısı, Grafik-3'de ise PKK'yı Hedef Alan TİHA'lar Tarafından Gerçekleştirilen Operasyonların Sonuçları gösterilmiştir.

Grafik-2: 2015-2020 Yılları Arasında PKK'ya Yönelik Yürütülen SİHA/İHA Destekli Askeri Operasyonların Sayısı ve SİHA Sayıları

(Sibel Düz, Türkiye'nin Gökyüzündeki Yeni Gücü İHA'lar, SETA Analiz Dergisi Sayı: 336, 2020, s.20)

Grafik-3: 2015-2020 Yılları Arasında PKK'ya Yönelik Düzenlenen Operasyon Sonuçları

(Sibel Düz, Türkiye'nin Gökyüzündeki Yeni Gücü İHA'lar, SETA Analiz Dergisi Sayı: 336, 2020, s.20)

2015-2020 yılları arasında icra edilen operasyonlar terörle mücadelenin kararlılıkla süreceğinin ve alan hâkimiyeti stratejisinin başarıya ulaşmasındaki etkin unsurlardan biri olduğunun önemli göstergelerindendir. Nitekim 2015-2020 yılları arasında Irak kuzeyine icra edilen sınır ötesi operasyonlar; terör örgütünün sınır illeri ve güneydoğu bölgesindeki etkinliğini fark edilir bir şekilde azaltmıştır. Bu operasyonların en önemli özelliği ise; yukarıda da belirtildiği gibi örgütün lojistik yapılanmasına büyük bir darbe vurulmasıdır. Diğer bir özelliği ise örgütün Türkiye'nin Irak'la olan sınırı boyunca oluşturduğu tertiplenmesinin buna paralel olarak bu bölgedeki etkinliğinin yok edilmesidir. Bu sayede örgütün yurt içine silah, uyuşturucu madde ve personel sokması engellenerek örgüte hem personel temini açısından hem de finansal olarak ağır bir darbe indirilmiştir.

Yine kararlılıkla sürdürülen terörle mücadele harekâtının önemli sonuçlarından bir diğeri ise örgüte katılımın ciddi oranda azalmasıdır. İcra edilen kapsamlı kara harekâtları ve hava unsurlarının icra ettiği nokta operasyonlar sayesinde örgütte çözümler başlamış, Grafik-1'de gösterilen oranlar incelendiğinde özellikle 2017'den sonra örgüte katılım minimum seviyeye inmiştir. Bu da harekâtların başarısını ve örgüt üzerindeki yarattığı etkiyi göstermektedir.

Kararlılık Harekâtı ve Pençe 1-2 Harekâtları, örgütün sözde karargâhı olarak da bilinen Kandil bölgesi kuzeyi ve Hakurk bölgesinin kontrolünün Türk Silahlı Kuvvetleri'ne geçmesini sağlamış ve örgütün burada yeniden alan hâkimiyeti kurmasının önüne geçilmiştir. Pençe 3 ve Pençe-Kaplan Harekâtları ise; Irak/Sinat-Haftanın/Cudi hattının kontrolünün sağlanmasını ve böylece örgütün önemli bir ikmal kanalının devre dışı bırakılmasını sağlamış, buna paralel olarak da örgütün Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisine silah, malzeme, personel sokmasını büyük oranda engellendiği değerlendirilmektedir.

SONUÇ

Sonuç olarak; Türkiye Cumhuriyeti'nin üzerinde bulunduğu topraklar, jeopolitik ve jeostratejik konumu itibarıyla birçok devletin kontrol etmek istediği veya türlü planlarla ülkeyi meşgul etmeye çalıştığı bir bölgedir. Bu kapsamda coğrafya üzerinde emelleri olan devletler, geçmişten günümüze özellikle sınır bölgelerinde birçok karışıklık çıkmasına sebep olmuş ve sonrasında da bu karışıklıkları ellerinden geldiğince desteklemişlerdir. Bu karışıklıklara tedbir olarak sınır bölgelerinde ve gerektiğinde sınır ötesinde operasyonlar icra edilmiştir. İşte bu sınır ötesi

operasyonlar da çatışma bölgesinin ülke sınırı ve iç tarafı değil, ülke sınırının ötesi ve son hat olarak ülke sınırları olmasını sağlamıştır. Bu husus, gerek iç güvenliği sağlamada gerekse sınır hattında ülkenin güvenliğinin sağlanmasına büyük katkı sağlamıştır. Türkiye; komşularının toprak bütünlüğüne saygı duymaktadır. Ancak konu kendi sınırlarının güvenliği olduğunda sınırın güvenliğini sağlamak sınır ötesinde olmayı gerektiriyorsa bunu hukuki çerçevede yapmaktan kaçınmamakta ve başarıyla icra etmektedir. Çünkü Türk Silahlı Kuvvetleri'nin terörle mücadele stratejisi gerek içeride gerekse yurt dışında son terörist imha edilinceye kadar kararlılıkla mücadele etmektir. Bu mücadelenin başarıya ulaşması hususunda da sınır ötesi operasyonlar büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda icra edilen operasyonlar Türkiye'nin sınır güvenliği ve terörle mücadelesi konularında oldukça gereklidir.

Kararlılıkla yürütülen terörle mücadele konseptine ve mevcut güvenlik koşullarına bakıldığında Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin 2015-2020 yılları arasında Irak kuzeyine icra ettiği sınır ötesi operasyonların katkısının ziyadesiyle fazla olduğu görülür. Çünkü hem çatışma bölgesi ülke dışına taşınmış, hem ülke sınırının ötesinde bir tampon bölge oluşturulmuş hem de sınır savunması kademelendirilmiştir. Bu kademelenme de gerek terörle mücadelede gerekse yasa dışı göç ve kaçakçılıkla mücadelede güvenlik güçlerine büyük avantajlar sağlamaktadır. Çünkü önceden geçilmesi gereken güvenlik hattı bir iken şimdi bazı yerlerde ikiye bazı yerlerde ise üçe-dörde çıkmıştır. Böylece yasa dışı göç, kaçakçılık ve teröristlerin ülke sınırlarına girmesini zorlaştırmıştır. Nitekim bu kademelenmenin etkisi de son yıllarda yurt içinde meydana gelen terör olaylarının azalmasıyla bariz bir şekilde görülmektedir. Aynı zamanda bu operasyonlar göstermiştir ki, Türkiye-Irak sınırı boyunca askerî anlamda bir tampon bölge oluşturulması ülke güvenliği açısından yadsınamaz bir gerekliliktir. Çünkü 90'lı yıllardaki terörle mücadele konsepti göstermiştir ki; sınır birliklerinin direkt temas hattında olması örgütle mücadelede, bölgenin dağlık yapısı sebebiyle, yetersiz kalmakta ve çatışma bölgesinin ülke içine sıçramasına sebep olabilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti ise icra ettiği sınır ötesi operasyonlarla bu tampon bölgenin inşasını en kısa zamanda uzun vadede gerçekleştireceği değerlendirilmektedir.

Uluslararası İlişkiler açısından konuya bakıldığında ise Türkiye Cumhuriyeti topraklarının güvenliğini sağlamak ve bütünlüğünü korumaktan hiçbir şekilde çekinmeyeceğini tüm dünyaya gösterdiği gibi, icra edilen operasyonların ve operasyonlarda kullanılan millî imkânlarla üretilmiş silah, teçhizat ve mühimmatla bölgesel bir güç olduğunu dünyaya kanıtlamaktadır. Ayrıca bu operasyonlar sayesinde terörist unsurların etkisiz

hâle getirilmesiyle komşu ülkelerin güvenliğine ve dolayısıyla bulunduğu bölgenin de emniyeti ve güvenliğine katkı sağlamaktadır.

KAYNAKÇA

- Akutay S.S. Ve Ateş D. (2013), Türkiye'nin Sınır Ötesi Operasyonlarının Hukuki Çerçevesi, Ankara, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XVII, Y. 2013, Sa. 3
- Aslan M. (2019), Türkiye'nin Terörizmle Mücadelesi Pençe Harekâtı, SETA Analiz Dergisi Sayı: 289
- Aslan M. (2020), Pençe Harekâtları: Terörizmle Mücadelede Devamlılık ve Kararlılık, SETA Analiz
- Ay H. ve Uçar Ö. (2015), Devletin Gelişim Süreci, İşletme Fakültesi Dergisi, Cilt 16, Sayı 2
- Birdişli F. (2020), Uluslararası Güvenliğin Tarihsel Gelişimi ve Post-Modern Güvenlik Dönemi, Güvenlik Bilimleri Dergisi, Şubat 2020, UGK Özel Sayısı
- Brauch H.G. (2008), Güvenliğin Yeniden Kavramsallaşması: Barış, Güvenlik, Kalkınma ve Çevre Kavramsal Dörtlüsü, Ankara, Uluslararası İlişkiler, Cilt 5, Sayı 18
- Çakır M.F. (2020), Yasadışı Uyuşturucu Ticaretinin Terör Örgütleri Üzerinde Etkileri, BAIBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt 20 Sayı 1
- Çelik M. (2019), Kuruluşundan Bugüne PKK/KCK'nın Uluslararası Konjonktürel Değişimlere Uyum Sağlama ve Uluslararasılaşma Çabası, Güvenlik Çalışmaları Dergisi, (21) -2
- Çoban G.S. (2021), Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kendini Gerçekleştirme Basamağında Gizli Yetenekler, European Journal Of Educational & Social Sciences, Volume 6, Issue 1
- Demir C. K. (2015). Terörizmle Mücadelede Örgütsel Yaşam Evreleri Yaklaşımı, Güvenlik Stratejileri Dergisi, 11(22)
- Demir C.K. (2008), Öğrenen Örgütler ve Terör Örgütleri Bağlamında PKK, Uluslararası İlişkiler, Cilt 5, Sayı 19
- Düvenci S. (2018), Devletin Köken Teorileri Açısından Devleti Doğuran Etmenler: Çeşitli Uygarlıklar ve Topluluklar Üzerinden Bir Değerlendirme, Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi Cilt: 1 Sayı: 2
- Düz S. (2020), Türkiye'nin Gökyüzündeki Yeni Gücü İHA'lar, SETA Analiz Dergisi Sayı: 336
- Erdinç, Z. ve Aydınbaş, G. (2022). Ulusal ve Uluslararası Güvenlik Kapsamında Savunma Harcamalarını Etkileyen Etmenler: OECD Ülkeleri Üzerine Bir Analiz, Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi Cilt 34

- Giddens A. (2008), *Ulus-Devlet ve Şiddet*, Çev: Cumhur Atay. Yy: Kalkedon
- Gündüz A. (2015), *Milletlerarası Hukuk Temel Belgeler Örnek Kararlar*, İstanbul: Beta Yayınları.
- Günel S.M. (2019), *Başlangıcından Bitişine (2009-2016) Türk Medyasında ve Okur Yorumlarında Kürt Açılımının Karşılaştırmalı Analizi*, *Altı Aylık Hakemli Beşerî Bilimler Dergisi Cilt 3 Sayı: 4*
- Güven A. (2019), *Güvenlik Bağlamında Realizm, İlim ve Medeniyet – Uluslararası İlişkiler – Uluslararası İlişkiler Teorileri*
- Hancılar Ö. (2020), *1983-1987 Kuzey Irak'taki Türk Sınır Ötesi Operasyonlarının Hukukiliği*, Denizli, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 46
- İşeri R. (2008), *Türkiye'de Etnik Terör: Asala ve PKK Örneği*, Ankara, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Anabilim Dalı
- Karabulut A. Ve Değer F. (2015), *Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Kavramı ve Realist Yaklaşımına Genel Bakış*, Ankara, İGÜSBD Cilt 2 Sayı 2
- Kardaş Ş. (2021), *Turkey's Military Operations In Iraq: Context And Implications*, *Middle East Policy V: 28*
- Kavsıracı O. (2020), *Klasik Realizm-Güvenlik İlişkisi Çerçevesinde Türkiye'nin İç Güvenlik Politikaları (1923-1960)*, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2020 18
- Keyik M. ve Erol M.S. (2019), *Realizme Göre Güç ve Güç Dengesi Kavramlar, Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi, Sayı: 3*
- Kızılgül, P. B. (2021). *PKK Terör Örgütünün Çocuk Militanlarına Yönelik Bir Analiz*. *Uluslararası İlişkiler Çalışmaları Dergisi, 1(1)*
- Köse T. (2017), *Çözüm Sürecinin Yükseliş Ve Düşüşü*, *Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi Cilt: 4 Sayı:1*
- Köse T. (2020), *Terörle Mücadelede Önleyici Müdahale Stratejisi ve Pençe Harekâtları*, *Sabah- 27 Haziran 2020*
- Lütem İ. (1947). *Egemenlik Kavramı ve Devletlerarası Hukuk*, Ankara, Sakarya Basımevi.
- Muslu F. (2019), *Türkiye'nin Askeri Üs Stratejisi ve Irak*, *SETA Analiz Sayı: 276*
- Öcal M. (2010), *Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Bölgesel ve Küresel Güvenlik ve Barışa Katkısı*, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 28*

Öğür B. Ve Baykal Z. Ve Balcı A. (2014), Kuzey Irak- Türkiye İlişkileri: PKK, Güvenlik ve İş Birliği, Ortadoğu Araştırmaları Merkezi Raporu Rapor No:2014/01

Özçelik N. (2020), Pençe-Kartal ve Pençe-Kaplan Harekâtları ve FETÖ-PKK Denklemi, Kriter Dergi Yıl: 5 Sayı: 48

Özdağ Ü. (2007), Türk Ordusunun PKK Operasyonları, İstanbul, Pegasus Yayınları

Özdemir E. Ve Kâhya M. (2021), İstihbarat ve Güvenlik Çalışmalarında Sosyal Bilimlerin Yeri ve Önemi, Güvenlik Bilimleri Dergisi, 2. Uluslararası Güvenlik Kongresi Özel Sayısı (İstihbarat ve Güvenlik), 1-14

Taşdelen S. ve Giray F. (2020), Yeni Güvenlik Yaklaşımlarının Savunma Üzerine Etkileri: G-7, BRICS Ülkeleri ile Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme, Bursa, Güvenlik Stratejileri Dergisi Cilt: 16 Sayı: 34

Tunç H. ve Döner A. (2014). MGK Ve Milli Güvenlik Kavramı, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 1 (1), 3-23

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982

Uğrasız B. (2003), Uluslararası İlişkilerde İki Farklı Yaklaşım: İdealizm ve Realizm, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt: 5 Sayı: 2

Urhan V. (2016), Siyaset Felsefesi Bağlamında Devlet, Hükümet ve Bürokrasi, Ankara, Felsefe Ve Sosyal Bilimler Dergisi Sayı: 22

Yaycı C. (2019), Irak'ta Yaşanan Savaşlar ve Türkiye'ye Etkileri, İstanbul, Güvenlik Stratejileri Dergisi Cilt 15 Sayı 30

Yenal S. ve Akdemir N. (2020), Uluslararası İlişkilerde Yeni Bir Kuvvet Çarpanı: Siber Savaşlar Üzerine Bir Vaka Analizi, ÇAKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt: 11 Sayı:1

Yılmaz M.L. ve Tetik Ü. (2020), Ortadoğu'yu Terörize Eden PYD/ PKK'nın Seçilmiş Ab Ülkelerindeki Finansman Kaynakları, Liberal Düşünce Dergisi Yıl: 25 Sayı: 97

Yiğit H. (2017), Orta Doğu'daki Güvenlik Sorunlarının Bölgesel Güvenlik Yapılanmasına Etkisinin Analizi, Bursa, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı

<https://www.sabah.com.tr/yazarlar/perspektif/canacun/2019/06/15/terorle-mucadelede-yeni-adim-pence-harekati>

<https://www.msb.gov.tr/tr-TR/PenceSerisiOperasyonu>

<https://www.trthaber.com/haber/gundem/irakin-kuzeyine-gerceklestirilen-buyuk-harekatlar-417275.html>

<https://www.milliyet.com.tr/gundem/hakurk-a-pence-harek-ti-2881560>

<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/erbil-saldirisinin-planlayicilarina-sinir-otesi-operasyon-/1552455>

<https://setav.org/assets/uploads/2019/07/A289Tr.pdf>

<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/bakan-soylu-teror-orgutune-2020-yilindaki-katilim-1984un-de-altinda-kaldi/2096166>

<https://www.trthaber.com/haber/gundem/teror-kaynaginda-yok-ediliyor-493951.html>

<https://www.diplomatikstrateji.com/irakin-kuzeyi-sondurum-haritasi-timeline/>

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/10/20141001-24-1.pdf>

EXTENDED SUMMARY

Türkiye's Cross-Border Operations Carried Out Between 2015-2020 Against the Terrorist Elements on the Northern Part of Iraq and the Contribution to the State Security

This article focuses on the military operations carried out in the northern part of Iraq against terrorist elements. The operations were conducted under the international law rules, and the objective of the operations was to clean the southern part of the Republic of Türkiye.

The state, as part of its foundation purpose, has to provide safety to its citizens, which is a basic need standing on the second floor in Maslow's Hierarchy of Needs. Because of the geopolitical and geostrategic location of Türkiye; it has many enemies who are interested in the Türkiye's lands. So, as a state, the Republic of Türkiye has to take the essential measures to protect its borders. Because a little deficiency in border security may have crucial results for the citizens and critical infrastructure.

The objectives of the cross-border operations are to secure the border and eliminate the terrorist elements existing on the other side of the border. PKK terrorist organization started to deploy in the northern part of Iraq in the middle of 1980s. The Republic of Türkiye is conducting operations against the PKK terrorist organization to secure its borders, the country, and the citizens living inside the borders.

The operations' legitimacy and legal base are basically composed of three elements: national law, international law, and bilateral agreements. As the national law system, cross-border operations can be done by the permission of the parliament, according to Article 92 of the Constitution of the Republic of Türkiye. As for the bilateral agreements, there are three agreements that were signed between the Republic of Türkiye and the Iraqi Government. These three agreements legally ensure the security of the borders and permit the elimination of armed groups in case there is an attack by these groups from the other side of the border. As for international law, the Republic of Türkiye uses its right which is given in United Nations Agreement Article 51, which is about the self-defense right. Because, according to this article, if there is an armed attack against one of the members of the UN, that member has the right to use self-defense measures until the Security Council takes the necessary measures.

The military operations conducted between 2015 and 2020 against the terrorist groups based on the northern side of Iraq can be listed respectively as Determinacy Operation, Claw 1, Claw 2, Claw 3, Claw-Eagle and Claw-Tiger operations. Those operations were executed by the

Turkish Land Forces and Turkish Armed Forces, which were supported by the Turkish Artillery and Unmanned Aerial Vehicles. The UAV's support and contribution to these operations are vital.

As a result, the operations conducted in the northern part of Iraq in 2015-2020 against the PKK have made a big contribution to the border security of the country and counter-terrorism. Because of these operations, many terrorists were eliminated, the PKK terrorist organization was weakened, and the border defense of Türkiye was staggered. From the International Relations side, the Republic of Türkiye has shown the world that it won't hesitate to do anything when it comes to its border security, with the help of its UAVs, arms, equipment, and ammunition, which were manufactured by the national capabilities.